

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-2.054.24.2024
Warszawa, 30 października 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4919 z dnia 26 września 2024 r. Pośła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Bartłomieja Pejo, w sprawie *przeciwdziałania klęskom powodzi w kontekście wypowiedzi Minister Zielińskiej*, przedstawiam odpowiedzi na postawione pytania w zakresie właściwości Ministerstwa Infrastruktury.

Czy po zmianie kierownictwa ministerstwa w związku ze zmianą rządu w grudniu 2023 roku podjęto zmiany w polityce dotyczącej budowy zbiorników retencyjnych w Polsce, w szczególności na terenach zalewowych?

Czy w momencie zmiany kierownictwa istniały prace nad budową kolejnych zbiorników lub modernizacją istniejących?

Ministerstwo Infrastruktury priorytetowo traktuje potrzebę zmniejszenia ryzyka powodziowego. Minister właściwy ds. gospodarki wodnej, poprzez swoją jednostkę podległą – PGW Wody Polskie, podejmuje szereg działań służących rozwojowi systemu ochrony przed powodzią i utrzymania infrastruktury wodnej w należytym stanie. Zadania te łączą w sobie działania techniczne i nietechniczne.

Przeciwdziałanie powodzi w Polsce to ważny dział planistyki w gospodarce wodnej, a plany w tym zakresie są od lat opracowywane, aktualizowane i wdrażane. Powódź, obok suszy, jest jednym z najbardziej dotkliwych i niebezpiecznych naturalnych zjawisk występujących na obszarze kraju i oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców zagrożonych terenów, zgodnie z przepisami Dyrektywy Powodziowej 2007/60/WE oraz ustawy Prawo wodne, cyklicznie przygotowywane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. W 2022 r. zakończył się ostatni etap poprzedniego 6-letniego cyklu planistycznego, a rozporządzeniami ministra właściwego ds. gospodarki wodnej zostały przyjęte PZRP dla sześciu regionów wodnych. Zebrano w nich najważniejsze działania dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców terenów zagrożonych powodzią. Plany zawierają ponad 1100 działań zaplanowanych na lata 2022-2027, których łączny koszt wynosi ok. 29 mld zł. Wybór działań oparty był m.in. na podstawie analizy

map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, opracowanych we wcześniejszych etapach cyklu planistycznego.

Zbiorniki, zarówno suche jak i mokre, są jednym z elementów uwzględnionych w obecnie obowiązujących planach i planowana jest ich realizacja. Szczegółowy wybór zadań priorytetowych do realizacji, dla których finansowanie będzie zapewnione w pierwszej kolejności, jest każdorazowo przedmiotem wielokryterialnych analiz na poziomie poszczególnych przedsięwzięć i programów inwestycyjnych.

Jakie kierownictwo ministerstwa ma zamiar podjąć dodatkowe kroki zabezpieczające Polskę przed kolejnymi tego typu klęskami żywiołowymi w przyszłości?

Tegoroczna powódź pokazała jak skutecznym środkiem ochrony przeciwpowodziowej są zbiorniki, a w szczególności duże zbiorniki suche, takie jak Racibórz Dolny. Konieczne jest kontynuowanie prac w zakresie zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej oraz odbudowa zniszczonej zabudowy hydrotechnicznej. Analizowane jest wykorzystanie do tego celu dodatkowych środków europejskich, w ramach już funkcjonujących programów operacyjnych. Analizowana jest w szczególności możliwość budowy zbiorników retencyjnych (suchych i wielofunkcyjnych) w kolejnych lokalizacjach, w tym w Kotlinie Kłodzkiej. Najpilniejsze zadania do realizacji obejmują w szczególności budowę i modernizację zbiorników, tj. Kamieniec Ząbkowicki, Raclawice Śląskie czy Rzymówka. Niezbędny jest też rozwój systemu obwałowań w lokalizacjach o największym ryzyku – m.in. na Odrze, Nysie Kłodzkiej, w dolinie Bobru i Baryczy.

Część tych projektów ma już kompletny montaż finansowy, w szczególności w oparciu ośrodki europejskie w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS 2021-2027). Łączna alokacja środków europejskich na zadania inwestycyjne i planistyczne, służące ochronie przed powodzią w tym programie wynosi 600 mln €.

W wyniku powodzi z września 2024 r. doszło do szczególnej sytuacji, w której nałożyły się na siebie potrzeba realizacji inwestycji dawno zaplanowanych, konieczność odbudowy zniszczonej infrastruktury oraz potrzeba wdrożenia rozwiązań (w kontekście działań przeciwpowodziowych), które w przyszłości pozwolą uniknąć lub przynajmniej znacznie ograniczyć skutki tego typu katastrof naturalnych. Największe uszkodzenia w infrastrukturze wodnej po powodzi są zlokalizowane w województwie dolnośląskim, opolskim i śląskim i to tam planowany jest najszerzy zakres prac odtworzeniowych. Niezbędna jest odbudowa m.in. Zbiornika Stronie Śląskie i Zbiornika Topola oraz prace odtworzeniowe na Białej Łądeckiej, Białej Głuchołaskiej, Nysie Kłodzkiej czy rzece Bóbr. Niezbędna jest również odbudowa i doszczelnienie wałów przeciwpowodziowych. Szacuje się, że koszt inwestycji wymagających odtworzenia w związku z przejściem fali powodziowej we wrześniu 2024 r. to ok. 3,2 mld zł. Dokładne szacunki będą znane po

pełnym oszacowaniu skutków powodzi i przeprowadzeniu niezbędnych ocen stanu technicznego obiektów hydrotechnicznych. Niemniej jednak już teraz trwają prace nad zapewnieniem środków na działania odtworzeniowe w infrastrukturze hydrotechnicznej, a Ministerstwo Infrastruktury zabiega o ich zabezpieczenie w budżecie państwa i rezerwach celowych na najbliższe lata.

Czy ministerstwo ma zamiar prowadzić kampanię edukacyjną mającą podkreślić kluczowe znaczenie zbiorników retencyjnych dla zarządzania kryzysowego w czasie powodzi?

Ministerstwo Infrastruktury nie prowadzi kampanii edukacyjnych dedykowanych znaczeniu zbiorników retencyjnych dla zarządzania kryzysowego w czasie powodzi. Niemniej jednak szeroko pojęta edukacja w zakresie ochrony przeciwpowodziowej jest jedną z podstaw właściwego kształtowania przyszłych postaw obywatelskich i działania w tym zakresie są regularnie prowadzone dla różnych grup beneficjentów.

Niezmiernie istotne jest zatem przekazywanie rzetelnych i wiarygodnych informacji w tym zakresie, zarówno na etapie edukacji szkolnej jak i kształcenia specjalistów związanych zawodowo z szeroko pojętą problematyką gospodarki wodnej. W ramach projektu Stop Powodzi opracowane zostały dedykowane pakiety edukacyjne do wykorzystania na lekcjach dla dzieci klas 4 – 6 szkół podstawowych pn.: *Powódź? A co to takiego?* oraz wykłady tematyczne pn.: *Plany zarządzania ryzykiem powodziowym*.

Nadzorowane przez Ministerstwo Infrastruktury PGW Wody Polskie od 2019 realizuje program pn: Aktywni Błękitni. To szeroko zakrojony projekt edukacyjny dla szkół podstawowych realizowany od 2019 roku pod patronatem Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki. Celem programu jest promowanie wiedzy o zrównoważonej gospodarce wodnej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przeciwpowodziowej i zapobieganiu skutkom suszy.

Istotnym elementem w ramach edukacji przeciwpowodziowej jest wskazywanie zagrożeń związanych z osiedlaniem się na terenach zalewowych i podejmowanie działań, które będą zapobiegać zabudowie na obszarach zagrożonych powodzią. We wnioskach z kontroli 119/2022/P/22/063/LKR delegatury NIK w Krakowie z 2022 r. pt. „Działania organów publicznych na rzecz ograniczania zabudowy terenów zagrożonych powodzią” stwierdzono, że działania samorządów nie były wystarczające, aby skutecznie ograniczyć zabudowę terenów zagrożonych powodzią. Z ustaleń NIK wynika, że większość skontrolowanych samorządów w dokumentach planistycznych gmin nie uwzględniała lub tylko częściowo brała pod uwagę decyzje wydawane przez Wody Polskie co do warunków zabudowy i zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią. Samorządy nie uwzględniały lub w niepełnym stopniu uwzględniały w wydawanych decyzjach warunków

zabudowy i zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Powyższe wskazuje, iż niezbędna jest edukacja zarówno społeczności lokalnych jak i władz samorządowych w obszarze właściwego podejścia do ochrony przed powodzią. Inicjatywy edukacyjno-szkoleniowe w tym zakresie są podejmowane w ramach procesu opracowywania, konsultacji i wdrażania dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej, a w szczególności planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu